

Створення реальних передумов для формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови в умовах методичної майстерні.

Березенська Л.І., Сіваєва Н.П.

У статті розглядається проблема удосконалення фахової підготовки майбутнього вчителя іноземної мови та обґрунтовується її практична необхідність. Запропоновано шляхи використання ефективних технологій для формування лексичної компетенції в рамках методичної майстерні.

Berezenska L.I., Sivaeva N.P.

The article focuses on the innovative techniques of professional training of a future English teacher. The article offers the procedure and activities for the formation of lexical competence on the basis of methodological workshops.

Останнім часом зростають вимоги до якості методичної підготовки вчителя ІМ в зв'язку з модернізацією структури і змісту шкільної мовної освіти. Така підготовка має забезпечити реалізацію практичних, освітніх, розвиваючих та виховних цілей навчання ІМ в руслі формування іншомовної комунікативної компетенції. Майбутній вчитель має бути навченим самостійно та творчо вирішувати методичні завдання, які виникають у процесі навчання ІМ на всіх етапах ЗНЗ.

Поділяємо думку С.Ю. Ніколаєвої, О.Б. Бігич, С.В. Роман, Н.В. Бондаренко, В.В. Раєвського, [1, 2, 3] що при підготовці вчителя ІМ мають враховуватись як сучасні вимоги, так і реальні умови його підготовки як необхідне підґрунтя його подальшого професійного становлення.

Для успішної реалізації гностичних, організаторських, комунікативно-навчальних, виховних, розвиваючих і освітніх функцій майбутній

вчитель повинен навчитись аналізувати, систематизувати та оцінювати навчальні ситуації на уроці ІМ. Тому питання науково-теоретичної підготовки майбутнього вчителя ІМ має бути тісно пов'язане з одночасним формуванням методичних знань та вмінь, які визначають його фахову компетентність.

В основу семінарських, лабораторних занять та методичних майстерень закладені принципи, розроблені Шатіловим С.П. [4]:

- принцип адекватності завдань, які моделюються;
- принцип врахування психологічної структури педагогічної діяльності як процесу вирішення методичних завдань;
- принцип оптимального поєднання теоретичних знань і практичних дій;
- принцип творчого підходу вчителя до використання основних засобів навчання та ін.

Дані принципи є основою навчання вчителя іноземних мов, який має загально-методичну підготовку і може працювати на різних ступенях ЗНЗ. Специфіка функціонування необхідних умінь і використання знань повинна знайти відображення в системі професійно-методичної підготовки студента мовного ВНЗ.

Окрім загально-методичної підготовки, яка забезпечує теоретично обґрунтоване уявлення про професійну компетенцію вчителя іноземної мови, про цілі, зміст і засоби навчання іноземних мов, про основні вимоги до рівня підготовки вчителя іноземних мов та систему вправ для формування іншомовної комунікативної компетенції, про структуру та зміст чинної програми і компоненти змісту навчання іноземних мов студент має одержати практичну професійно-методичну підготовку.

Дана підготовка закладає методичні основи навчання іноземної мови учнів ЗНЗ з урахуванням їх психолого-вікових особливостей, цілей, завдань, змісту і принципів навчання іноземної мови. Студенти набувають професійних вмінь та знань про особливості організації навчального процесу з іноземної мови,

навчаються застосовувати різні технології активізації розумово-мовленнєвої діяльності учнів, учаться ефективно відбирати форми і методи опрацювання мовного і мовленнєвого матеріалу, застосовувати індивідуальні та групові форми навчально-виховної роботи.

Основним критерієм ефективності формування фахової підготовки студента є наявність у нього сформованих методичних умінь у сфері організації самоосвіти та пошуку інноваційних технологій навчання. Для цього студентів слід залучити до активної участі в методичних семінарах, професійних майстернях, лабораторних роботах, які дають можливість мобілізувати та само реалізувати творчий потенціал майбутнього фахівця.

Методична майстерня покликана забезпечити розвиток професійного мислення, виконання індивідуальних пошукових завдань, вміння студентів творчо користуватись навчальним матеріалом, набуття первинного методичного досвіду. Дана форма організації професійної підготовки вчителя іноземної мови створює інформаційне середовище, забезпечує інтерактивний характер процесу навчання, уможливорює цілеспрямоване спостереження та участь у навчальному процесі, сприяючи розвитку індивідуально-когнітивних стилів студентів у рамках особистісно-орієнтованого навчання. З метою моделювання певної навчальної ситуації студентами конструюється і організовується методичний матеріал, який дає змогу виявити та оцінити ефективність навчальної роботи студентів.

За таких умов студенти мають можливість розкрити свої професійні здібності, сформувати вміння критичного аналізу та апробувати вирішення конкретних методичних завдань в якості вчителя іноземної мови. Доповнюючи лекційні заняття з методики викладання іноземних мов під час проведення методичних майстерень, на яких студенти демонструють рівень своєї фахової підготовки, методичні майстерні створюють найбільш сприятливі умови до практичного втілення вимог Рекомендацій Ради Європи щодо оволодіння іншомовною комунікативною та професійною компетенцією.

На прикладі навчання лексики у початковій школі пропонуємо зразки виконання методичних завдань в рамках опрацювання методичної майстерні.

Методична майстерня

1. Випишіть програмні вимоги до навчання лексики у початковій школі.
2. Складіть каталог вправ для навчання лексики на даному етапі, використовуючи автентичні підручники.
3. Підготуйтеся до проведення фрагменту уроку з метою:
 - 1) ознайомлення з новими лексичними одиницями та їх рецептивно-репродуктивного тренування;
 - 2) рецептивно-репродуктивного тренування та комунікативної практики у їх вживанні.
4. Підготуйте зразки унаочнення для формування лексичної компетенції.
5. Ознайомтеся з лексичними вправами у чинних підручниках з англійської мови для початкової школи та проаналізуйте їх відповідність:
 - етапам формування лексичної компетенції;
 - віковим особливостям учнів початкової школи.
6. Визначте, яким чином ви будете вводити та семантизувати наступні лексичні одиниці:
 - 2) a desk, a carpet, a window, a classroom;
 - 3) an apple, a bag, a boy, a dress, a school.
7. Які технології навчання лексики є найбільш ефективними у початковій школі? Чому?
8. Яку кількість слів рекомендують вводити на першому уроці на даному етапі?
9. Які етапи формування лексичної компетенції?
10. Яка послідовність дій вчителя в процесі введення та семантизації нових ЛО?
11. Яка послідовність дій вчителя в опрацюванні лексичного матеріалу на уроці?

12. Прослухайте завдання, запропоновані вчителем, та визначте їх методичну коректність:

- a) Look at the words and translate them.
- b) Look at the pictures. Make up sentences and translate them.
- c) Make up sentences with new words and retell the story.

13. Знайдіть помилку вчителя, запропонуйте шляхи її уникнення:

- a) “Use the new words written on the board in your sentences and describe one of the pictures”;
- b) “Pronounce the new words as many times as possible to remember them”.

14. Визначте методичну коректність запропонованої послідовності вправ:

- 1) Use the new words in your own sentences.
- 2) Make up the sentences by analogy.
- 3) Fill in the gaps with the new words.
- 4) Answer my questions using new words.

15. Вчитель семантизував ЛО по темі “My Pet”: a cat, a parrot, a dog за допомогою перекладного способу семантизації лексики. Чи є це методично коректним? Якщо ні, запропонуйте ефективніші прийоми семантизації цих ЛО.

16. Вчитель використав такі вправи для навчання лексики по темі «My flat»:

- a) багаторазове повторення;
- b) завдання з використанням методу повної фізичної реакції;
- c) лексичні ігри;
- d) опис малюнка.

Визначте помилку вчителя, запропонуйте шляхи їх усунення.

17. Перегляньте запропоновані завдання та розташуйте їх у методично коректній послідовності.

- fill in the gaps with the new words;
- label the picture with the word card;

- read the new words paying attention to their transcription;
- copy the words into your notebooks;
- repeat the words, written on the board, in chorus;
- look at the picture and guess the meaning of the word;
- finish sentences using the new words;
- repeat the new words in turns.

18. Уявіть, що ви маєте ввести лексику по темі “My School”. Продумайте, які саме ЛО ви можете ввести по цій темі.

b) A blackboard

c) ...

d)

e) ...

f) ...

g) ...

19. Уявіть, що вам необхідно семантизувати та організувати
рецептивно-репродуктивне тренування таких ЛО, як:

A bed

A sofa

A table

A chair

A lamp

A TV set

Оберіть найоптимальніші способи семантизації нових ЛО. Визначте послідовність вправ, які ви запропонуєте для різних етапів формування лексичної компетенції.

20.Продовжіть перелік вправ, які вчитель може запропонувати на етапі рецептисно-репродуктивного тренування.

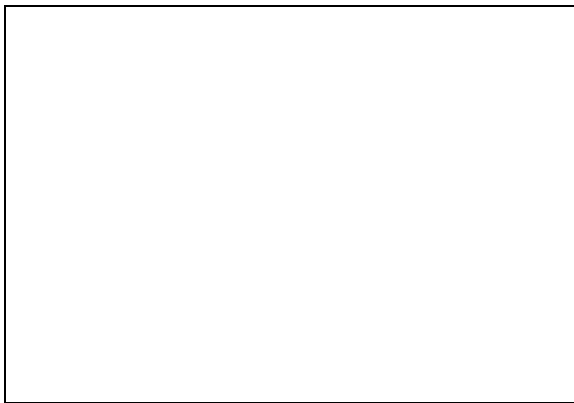
- Draw the picture to show what the words mean;
- Repeat the words in unison clapping your hands;
- Write the words below each picture.

21.Вкажіть на якому етапі формування лексичної компетенції можна використати: ребуси, кросворди, чайнворди.

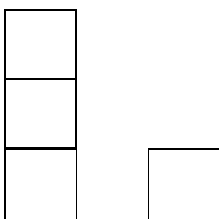
Придумайте власні ребуси, кросворди, чайнворди, використовуючи запропоновані зразки.

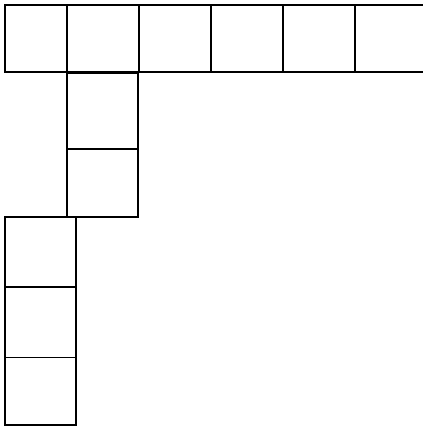
Зразки

b) Ребус

c) Кросворд

d) Чайнворд

P	E	N	O	S	E	Y	E	A	R	O	S	E

22. Продумайте комунікативні ситуації, які дозволять мотивувати учнів описати малюнки по темі:

А. Погода

В. Зовнішність

Так як майбутній вчитель-студент ВНЗ є реалізатором вимог Рекомендацій Ради Європи з мовної освіти, його професійно-методична підготовка має забезпечити високий рівень соціокультурної компетенції, формування дидактичних навичок вчителя, здібність організації та контролю навчальної діяльності учнів, здатність здійснювати індивідуальний підхід до навчання учнів на уроці іноземної мови.

Це можна досягти в умовах методичної майстерні шляхом керованих вирішень навчально-методичних завдань, які імітують шкільний урок іноземної мови.

1. Бігич О.Б. Теоретичні основи формування методичної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи: Автореферат дис. ... докт. пед. наук. – К., 2005. – 36 с.
2. Ніколаєва С.Ю. Кредитно-модульна організація вивчення курсу «Методика викладання іноземної мови у середніх навчальних закладах». – К.: Ленвіт, 2006. – С. 3-4
3. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навч. посібник. – К.: Ленвіт, 2005. – 208 с.
4. Шатілов С.П. Практикум по методике преподавания иностранных языков. – М.: Просвещение, 1985. **Т** – С.30-36